

Asia: VN/14302/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esityksestä

Jyväskylän yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ilmastolaiksi. Haluamme korostaa erityisesti luonnon monimuotoisuuden huomioimista esityksessä konkreettisemmin ja kestävän kehityksen määritelmän tarkentamista. Kestävä kehitys tulisi varmistaa vahvan kestävyuden periaatteen mukaisesti eli ympäristön ja luonnon tilaa heikentämättä.

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2 §)

Hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 sekä päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040 ovat kunnianhimoisia. Lisäksi myös hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite ja hiilinegatiivisuustavoite ovat kannatettavia.

Nettonielun laskennassa on luonnollisten nielujen osalta varmistettava, että valtion omista laskelmista vähennetään yksityisten tekemät lisäiset hyvitykset, jotta kaksoislaskentaa ei tapahdu. Lakiin tulisi myös lisätä keino tarvittaessa rajoittaa luontaisten nielujen pienenemistä sekä seurata ja raportoida kulutus pohjaisia päästöjä.

Luonnon monimuotoisuus voitaisiin huomioida tavoitteissa konkreettisemmin, esimerkiksi näin: ”Esityksen tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta ja edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista luonnon kokonaisheikentymättömyyden periaatetta noudattaen”.

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämisvelvoite (5 §)

Uudessa laissa säädettäisiin kunnallisten viranomaisten edistämisvelvoitteesta, mikä on askel oikeaan suuntaan. Se on kuitenkin riittämätön huomioiden toimenpiteiden kiireellisyys sekä perustuslain 20 §:n 1 momentti, jonka mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Lain minimivaatimuksia kuntien ilmastotoimille tulisi kiristää, minkä lisäksi kuntien ilmastotoimien rahoitus olisi turvattava. Kaikki organisaatiot tulisi velvoittaa ilmastohaittojen seurantaan ja kirjanpitoon.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

-

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15–18 §)

-

Saamelaiskulttuurin edistäminen, saamelainen ilmastoneuvosto (mm. 14 §, 21 §)

-

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

-

Muutoksenhaku (22 §)

-

Esityksen vaikutukset

-

Muita huomioita

Ilmastolain tulee olla tavoitteiltaan yhteneväinen parhaillaan uudistettavien luonnonsuojelulain sekä maankäyttö- ja rakennuslain kanssa. Esimerkiksi luonnonsuojelulain perusteissakin mainittu kokonaisuheikentymättömyyden periaate olisi huomioitava myös ilmastolaissa.

Havila Marjo

Jyväskylän yliopisto - School of Resource Wisdom sekä asiantuntija
(kestävyys ja vastuullisuus) Ulla Helimo